

Autoreferat

1. Imię i nazwisko: Danuta Apanel

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe: / artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

- **7 czerwca 1985 roku** – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Nauk Społecznych - tytuł magistra pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej na podstawie pracy „*Szkolnictwo powiatu wrzesińskiego w okresie międzywojennym*”.

Pracę magisterską przygotowałam w Zakładzie Historii Wychowania pod kierunkiem naukowym prof. dra hab. Jana Hellwiga. Recenzentem pracy był prof. dr hab. Stanisław Michalski.

- **4 czerwca 1995 roku** – Kurs specjalny dla nauczycieli w zakresie terapii pedagogicznej organizowany przez Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie - nr świadectwa V/25/94/95;

- **1 lipca 2003 roku** - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Studiów Edukacyjnych- tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, na podstawie rozprawy doktorskiej *Instytucjonalna opieka całkowita nad dzieckiem na Pomorzu Środkowym w latach 1945 – 1975*” napisanej w Zakładzie Historii Wychowania pod kierunkiem naukowym prof. dra hab. Wiesława Jamrożka. Recenzentami rozprawy byli: prof. dr hab. Dorota Żołądź – Strzelczyk oraz prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych

- Po ukończeniu studiów, **od 1 września 1985 roku** podjęłam pracę w Szkole Podstawowej nr 17 w Koszalinie w charakterze nauczyciela nauczania początkowego. Następnie, tj. **w latach 1992 – 2003**, pracowałam w Szkole Podstawowej Integracyjnej nr 21 im. Kornela Makuszyńskiego w Koszalinie jako nauczyciel nauczania początkowego, nauczyciel historii oraz jako pedagog szkolny.

- Jednocześnie, tj. **od 1995 roku do 2007 roku** pracowałam jako nauczyciel akademicki (najpierw starszy wykładowca, później adiunkt) w niepublicznej szkole wyższej w Koszalinie (Bałtycka Wyższa Szkoła Humanistyczna, a później Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna) oraz w Politechnice Koszalińskiej (Katedra Pedagogiki), gdzie byłam zatrudniona jako wykładowca na studiach podyplomowych;

- **1 października 2003 roku** zostałam przyjęta do pracy na stanowisku adiunkta w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Edukacyjno – Filozoficznym Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku (obecnie Akademia Pomorska), **gdzie pracuję do dnia dzisiejszego, od 1 października 2015 r.** na stanowisku starszego wykładowcy;

Od 1 października 2005 roku rozpoczęłam pełnienie obowiązków wicedyrektora Instytutu Pedagogiki, a następnie od 1 października 2008 roku do 1 listopada 2013 roku- dyrektora Instytutu Pedagogiki. Jednocześnie od 1 października 2009 roku do dnia dzisiejszego pełnię obowiązki kierownika studiów podyplomowych kwalifikacyjnych w zakresie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej z resocjalizacją.

Od 2005 roku do 2007 roku pełniłam funkcję koordynatora wydziałowego d/s punktów ECTS.

Od 2005 roku do 2008 roku, a następnie od 2012 roku do dnia dzisiejszego jestem członkiem Rady Wydziału Edukacyjno -Filozoficznego (obecnie Wydział Nauk Społecznych) Akademii Pomorskiej w Słupsku.

- **od 1 października 2010 r. do 31 lipca 2012 r.** pracowałam również jako adiunkt w Instytucie Pedagogiki Politechniki Koszalińskiej;

- **od 1 lutego 2012 r.** zostałam zatrudniona w Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie jako wykładowca dwóch przedmiotów: historia wychowania i myśli pedagogicznej oraz pedagogika ogólna (umowa o dzieło);

- **od 1 października 2006 r.** realizuję również zajęcia z zakresu historii wychowania i pedagogiki ogólnej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koszalinie;

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

Praca pt. „*Teoria i praktyka kształcenia integracyjnego osób z niepełnosprawnością w Polsce w latach 1989 – 2015*”, którą przedstawiam do oceny jako rozprawę habilitacyjną, jest monografią o profilu historyczno – pedagogicznym.

Z recenzji wydawniczej prof. dr hab. Krzysztofa Jakubiaka wynika, iż „ (...) Monografia jest wynikiem wieloletnich badań Autorki nad dynamiką rozwoju systemu kształcenia integracyjnego w Polsce, z uwzględnieniem przemian w zakresie dostosowań architektonicznych, bazy dydaktycznej, charakterystyki ilościowej i jakościowej środowiska uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz charakterystyki środowiska nauczycieli i innych specjalistów zatrudnionych w placówkach kształcenia integracyjnego, a także instytucji wspierających oświatowe działania integracyjne w Polsce.

Ukazuje więc pełną panoramę zagadnienia kształcenia integracyjnego w Polsce w podanych w tytule cezurach czasowych. (...) Praca posiada walory poznawcze i praktyczne. Stanowi ona ważny dla pedagogiki opis, z udanymi próbami wyjaśniania, kształcenia integracyjnego w Polsce po transformacji ustrojowej. Autorka sięga również do rozwiązań edukacji integracyjnej w wybranych krajach Europy i Japonii. To z kolei daje możliwość spojrzenia na polski system w szerszym kontekście. Autorka, jako historyk wychowania, pamiętała również o genezie koncepcji teoretycznych w zakresie kształcenia integracyjnego oraz ich twórcach. Należy tu także podkreślić, iż opiniowana książka obejmuje zakresem swych badań, tak, jak jest to wyrażone w jej tytule, zarówno teorię, jak i praktykę edukacyjną dotyczącą tytułowego problemu. Bez wątplenia monografia autorstwa D. Apanel wnosi wkład do stanu wiedzy na temat tytułowego procesu.

(...) Autorka podjęła się próby ukazania dziejów działalności placówek kształcenia integracyjnego w Polsce poprzez ankietowe badania własne oraz analizę dokumentów Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Autorka prezentuje przemiany w szkolnictwie integracyjnym od 1989 r. do 2014 r. i wskazuje, iż obecnie coraz bardziej zauważalna jest ewolucja placówek kształcenia ogólnego w kierunku kształcenia inkluzyjnego (włączającego)".

Celem zrealizowanych badań, które w konsekwencji doprowadziły do powstania wspomnianej monografii było ukazanie roli i miejsca placówek kształcenia integracyjnego w systemie edukacyjnym Polski po przemianach ustrojowych (lata 1989 – 2014), zebranie i usystematyzowanie wiedzy na temat integracyjnych przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz edukacji osób niepełnosprawnych na poziomie

szkół wyższych. Analiza i ocena materiałów źródłowych i innych opracowań pozwoliła na sformułowanie

podstawowych pytań badawczych:

- Jak przebiegał rozwój przeobrażeń w szkolnictwie integracyjnym na przestrzeni lat 1989 – 2014 na tle przemian legislacyjnych, ekonomicznych, oświatowych?;

A zatem, jak w odniesieniu do okresu 1989 - 2014 przedstawiały się:

- przemiany w zakresie dostosowań architektonicznych oraz bazy dydaktycznej w placówkach kształcenia integracyjnego;

- przemiany w kształceniu osób niepełnosprawnych na poziomie studiów wyższych;

- charakterystyka ilościowa i jakościowa środowiska uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;

- charakterystyka kwalifikacji nauczycieli i innych specjalistów zatrudnionych w placówkach kształcenia integracyjnego;

- charakterystyka instytucji wspierających oświatowe działania integracyjne w Polsce.

Przedmiotem podjętych badań empirycznych było kształcenie integracyjne na etapach: przedszkolnym, szkoły podstawowej, szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz możliwości kształcenia dla niepełnosprawnych studentów oferowane przez uczelnie wyższe.

Przyjęte cezury czasowe wyznaczyły ważne dla podjętej tematyki daty. Pierwsza z nich to 1989 rok, czyli data powstania pierwszego Przedszkolnego Oddziału Integracyjnego w Warszawie.

Druga ważna w ramach cezur czasowej data to rok 2012, w którym weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych

Data końcowa, 2014 rok, zamyka okres dwudziestopięciolecia funkcjonowania w Polsce placówek kształcenia integracyjnego. Ćwierćwiecze skłania do podsumowań, refleksji i oceny.

Dziś bowiem coraz bardziej zauważalny jest fakt ewolucji placówek kształcenia ogólnego w kierunku kształcenia inkluzyjnego. Tempo wzrostu ilości placówek kształcenia integracyjnego spadło znacznie, natomiast obserwowany jest postępujący wzrost ilości uczniów z niepełnosprawnościami w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych.

Praca składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy z nich zawiera syntetyczne omówienie tradycji i teoretycznych podstaw tendencji integracyjnych w edukacji w świecie i w Polsce. Porusza problematykę związaną z prekursorami idei integracji w kształceniu dzieci. Prezentuje również modele edukacji integracyjnej we współczesnym świecie.

W drugim rozdziale dokonano charakterystyki niepełnosprawności w aspekcie medycznym i społecznym. Omówiono również podstawy prawne dotyczące funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczeństwie. Na przykładzie badań sondażowych przeprowadzonych w średnim mieście, zaprezentowano również deklarowany przez społeczeństwo stosunek do niepełnosprawności oraz jego uwarunkowania.

Rozdział trzeci zawiera analizę polskich doświadczeń w zakresie kształcenia integracyjnego. Obejmuje analizę podstaw prawnych, organizacyjnych i instytucjonalnych kształcenia i wychowania w systemie integracyjnym. Prezentuje sieć tych placówek i jej zmiany na przestrzeni lat 1989 – 2014 oraz ukazuje specyfikę pracy w tych placówkach.

Rozdział czwarty dotyczy praktyki kształcenia integracyjnego w Polsce w latach 1989 – 2014 na poziomach: wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowej, szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Obejmuje również specyfikę pracy z osobami z niepełnosprawnością i jej uwarunkowania na poziomie studiów wyższych. Porusza także problematykę instytucji, organizacji, stowarzyszeń i fundacji wspierających oświatowe działania integracyjne w Polsce. Określa zadania, zasięg i zakres ich działalności.

W rozdziale piątym opisano zagadnienia dotyczące pracy nauczycielskiej w systemie kształcenia integracyjnego. Omówiono kompetencje nauczyciela i uwarunkowania wynikające z przepisów prawnych, jego rolę jako nauczyciela – wychowawcy i opiekuna w integracyjnej grupie wychowawczej oraz problemy współpracy z rodzicami uczniów sprawnych i niepełnosprawnych. Zaprezentowano również możliwości kształcenia, doksztalcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli dla potrzeb rozwijającego się systemu kształcenia integracyjnego i inkluzyjnego.

Monografia ukazuje zatem dzieje szkolnictwa integracyjnego w Polsce od powstania pierwszej placówki do czasów obecnych. Proces integracji przeszedł i wciąż przechodzi zauważalną ewolucję, zmienia kształt i formy, przybiera coraz częściej postać inkluzji – włączania uczniów mających inne, specjalne potrzeby edukacyjne do szkół i przedszkoli ogólnodostępnych. Inkluzja jest naturalną konsekwencją procesu integracji obserwowaną w wielu krajach na świecie.

Obecnie, według przeprowadzonych badań, funkcjonuje w naszym kraju 1609 placówek kształcenia integracyjnego, w tym: 385 przedszkoli, 742 szkoły podstawowe, 386 gimnazjów i 96

szkół ponadgimnazjalnych. Biorąc pod uwagę rozmieszczenie placówek w poszczególnych województwach, należy wskazać, że najwięcej placówek funkcjonuje w województwie mazowieckim (237), a najmniej w województwie świętokrzyskim (36).

Rozpatrując środowisko uczniów – wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych można stwierdzić, że w ostatnim roku przeprowadzonych badań empirycznych (2014), najwięcej tych uczniów pobierało naukę w szkołach podstawowych (15 994 osób), a najmniej w szkołach ponadgimnazjalnych (2016 osób). Uwzględniając typy niepełnosprawności można podać, iż największą liczbę uczniów pobierających naukę w placówkach integracyjnych stanowią uczniowie z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim, a najmniejszą uczniowie niewidomi.

Najlepiej przygotowane pod względem dostosowania architektonicznego są placówki w województwie mazowieckim, a najsłabiej w województwie świętokrzyskim. Spośród tych placówek, najwięcej posiada przygotowane podjazdy do budynków (959) oraz łazienki i toalety (939), a najmniej zaopatrzone jest w windy (385) i uchwyty (291) pomocne osobom niepełnosprawnym w przemieszczaniu się.

Podsumowując dużej wagi problem związany z kadrą specjalistów zatrudnionych w placówkach, należy zauważyć, iż łącznie zatrudnionych jest 11 480 osób, a wśród nich największą grupę stanowią nauczyciele wspomagający (6654 osoby), a najmniejszą rehabilitanci (530 osób). Największa liczba nauczycieli wspomagających pracuje na terenie województwa śląskiego (1172 osoby), a najmniejsza na terenie województwa świętokrzyskiego (141 osób).

W praktyce integracyjne kształcenie dzieci niepełnosprawnych w różnych krajach świata przybiera bardzo zróżnicowane formy.

Polska realizuje częściowo integracyjny model kształcenia dzieci z niepełnosprawnością, podobnie jak Kanada, Hiszpania, Australia czy Niemcy. Przepisy prawne obowiązujące w krajach realizujących kształcenie integracyjne zapewniają wszystkim dzieciom niepełnosprawnym prawo do nauki w normalnym środowisku szkolnym, jako jedną z form realizowania obowiązku szkolnego.

Dorobek przed doktoratem

Moje zainteresowania naukowe dotyczące szczególnie historii oświaty i wychowania, różnych obszarów szkolnictwa, także szkolnictwa dla dzieci z niepełnosprawnością, szeroko pojętych systemów oświatowych, instytucjonalnej opieki nad dzieckiem pozbawionym możliwości wychowania w rodzinie naturalnej, w perspektywie historycznej i współczesnej, kształtowały się już podczas studiów na kierunku pedagogika. Szczególnie interesowały mnie obszary związane z organizacją i rozwojem szkolnictwa oraz systemu opieki nad dzieckiem w poszczególnych okresach historycznych. Zainteresowania te zadecydowały o wyborze proseminarium oraz seminarium magisterskiego prowadzonego w Zakładzie Historii Wychowania pod kierunkiem prof. dra hab. Jana Hellwiga. Temat pracy magisterskiej brzmiał: *Szkolnictwo powiatu wrzesińskiego w dwudziestoleciu międzywojennym*.

Po ukończeniu studiów, wraz z podjęciem pracy w szkole oraz zmianą miejsca zamieszkania w nowym rejonie Polski (z Wielkopolski na Pomorze), którego dotąd dobrze nie znałam, pojawiły się zainteresowania szkolnictwem oraz systemem opieki nad dzieckiem na tym terenie. Zdobyte w trakcie pracy nauczyciela – praktyka doświadczenia stały się inspiracją dla wyboru nowego obszaru badawczego. Obszar ten dotyczył rozwoju opieki nad dzieckiem na Pomorzu Środkowym po II wojnie światowej. Przedmiotem moich badań stały się głównie instytucjonalne formy opieki nad dzieckiem w województwie koszalińskim po 1945 roku. Efektem zrealizowanych badań naukowych stała się rozprawa doktorska pt. *Instytucjonalna opieka całkowita nad dzieckiem na Pomorzu Środkowym w latach 1945 – 1975* (2003 - data obrony) napisana w Zakładzie Historii Wychowania pod naukowym kierunkiem prof. dra hab. Wiesława Jamrożka. Podjęte przeze mnie badania były próbą ukazania genezy, organizacji i rozwoju owego systemu w okresie, gdy województwo koszalińskie funkcjonowało w ramach geograficznie przyjętych granic Pomorza Środkowego, tj. do reformy administracyjnej kraju w 1975 roku.

Od 1996 roku brałam udział w seminariach doktorskich, a później doktorsko – habilitacyjnych prowadzonych cyklicznie przez prof. dr hab. Wiesława Jamrożka w Zakładzie Historii Wychowania na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM.

Przed zamknięciem przewodu doktorskiego opublikowałam 1 rozdział w monografii, „*Aniela Szycówna w polskiej pedagogice empirycznej*”(w:), „*Rola i miejsce kobiet w edukacji i kulturze polskiej*”, T.2, pod red. D. Żołądź – Strzelczyk i W. Jamrożka, Wydawnictwo Instytutu Historii UAM, Poznań 2001, ISN 83-86650-98-2. Opracowanie było

efektem przeprowadzonych na ten temat badań, a ich wyniki zaprezentowałam podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej przez Zakład Historii Wychowania na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM, która odbyła się w Zajączkowie w 2000 roku.

Poza tym opublikowałam jeden artykuł „*W setną rocznicę strajku szkolnego we Wrześni*” w czasopiśmie „*Życie Szkoły*”, nr 7 2001, Wydawnictwo WSiP oraz 6 recenzji różnych publikacji w kolejnych numerach czasopisma „*Biuletyn Historii Wychowania*”.

Już wówczas włączałam się czynnie w ruch nauczycielski i społeczny, którego celem było tworzenie placówek kształcenia integracyjnego na Pomorzu Środkowym.

Byłam jedną z osób, które przyczyniły się do powstania Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 21 w Koszalinie. Była to pierwsza placówka integracyjna na tym terenie.

Doświadczenia zdobyte w pracy nauczycielskiej ukształtowały moje przekonanie o dużej wartości tej formy kształcenia, konieczności prowadzenia i inspirowania nieustannego społecznego dialogu, by dążyć do doskonalenia praktyki, by zmierzać drogą prowadzącą do odpowiedzialnej integracji.

W tym czasie również ściśle współpracowałam z Instytutem Osiągania Ludzkich Możliwości Glenna Domana w Filadelfii (IAHP – The Institutes for the Achievement of Human Potential), z Bożeną Bejnar – Sławow. Współpraca ta pozwalała mi na organizowanie na terenie Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 21 w Koszalinie, ogólnopolskich i regionalnych spotkań z terapeutą z IAHP (Bożeną Bejnar- Sławow) dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, w trakcie których rodzice poznawali metody rehabilitacji swoich dzieci, nawiązywali kontakty z innymi rodzinami i otrzymywali wsparcie w różnych zakresach.

W tym samym okresie inicjowałam kształcenie i doksztalcanie nauczycieli w zakresie pracy z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w formie Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli, głównie na temat możliwości stosowania metody rehabilitacji osób z uszkodzeniem mózgu - Glenna Domana oraz w formie studiów podyplomowych „Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych”, organizowanych przez Katedrę Pedagogiki Politechniki Koszalińskiej.

Dorobek po doktoracie

Mój dorobek naukowy po doktoracie składa się z: **trzech monografii naukowych; pięciu wieloautorskich monografii naukowych** w języku polskim pod naczelną redakcją

(2) i współredakcją (3); **jednej wieloautorskiej monografii naukowej** w języku angielskim pod naczelną współredakcją; **sześćdziesięciu pięciu rozdziałów w monografiach** w języku polskim wydanych w różnych wydawnictwach naukowych w Polsce; **trzech rozdziałów w monografiach w języku angielskim** wydanych w wydawnictwach uniwersyteckich w Polsce oraz **dziesięciu publikacji naukowych** punktowanych według aktualnie obowiązującej listy czasopism przedstawionej przez ministerstwo właściwe dla szkolnictwa wyższego (" Biuletyn Historii Wychowania", " Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej", " Colloquia Theologica Ottoniana", " Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej", " Rocznik Andragogiczny", " Wychowanie w Rodzinie"), a także **pięciu publikacji naukowych** wydanych w czasopismach za granicą przez: „ Journal of the American Academy of Special Education Professionals” (JAASEP), Editor, National Association of Special Education Teachers – Filadelfia USA, "Lifelong learning. Continuous Education for Sustainable Development" - Sankt Petersburg, " International Journal of Humanities and Social Science" (online), oraz **sześć** innych recenzowanych publikacji naukowych (recenzje, sprawozdania) opublikowanych w czasopismach: „Biuletyn Historii Wychowania”, " Łużyckie Zeszyty Naukowe", " Edukacja w Dyskursie", " Studia Bałtyckie".

Ponadto chciałabym dodać, iż kolejny artykuł "*Students with Disabilities in the Polish Educational System after the Political Changes (2007 - 2012)*", został przyjęty do druku w czasopiśmie „ Journal of the American Academy of Special Education Professionals”, Editor, National Association of Special Education Teachers, JAASEP.

Głównymi polami problemowymi, w ramach których realizowałam i realizuję swoje badania naukowe są dwa obszary badawcze:

- **Pierwszy z nich obejmuje historyczne i współczesne koncepcje i uwarunkowania procesu opiekuńczo – wychowawczego w naturalnych i instytucjonalnych środowiskach wychowawczych, ze szczególnym ich usytuowaniem w okresie Polski Ludowej, a także po przemianach ustrojowych w Polsce oraz w innych - wcześniejszych okresach historycznych;**

- **Drugi obszar badawczy obejmuje ukazaną w perspektywie temporalnej przestrzeń teorii i praktyki oraz różnorodne konteksty funkcjonowania szkolnictwa, szczególnie szkolnictwa integracyjnego w Polsce na wszystkich etapach kształcenia, włącznie z etapem studiów wyższych.**

Większość publikacji z wyszczególnionych obszarów badawczych pod względem merytorycznym, poznawczym, tematycznym i metodologicznym pretenduje do usytuowania ich w ramach subdyscypliny szczegółowej pedagogiki - historii wychowania.

W obszarze pierwszym znajduje się 39 publikacji, w tym: jedna monografia naukowa, 5 monografii naukowych pod redakcją i współredakcją (4 w języku polskim i 1 w języku angielskim) oraz 25 artykułów w monografiach zbiorowych opublikowanych w różnych wydawnictwach naukowych na terenie kraju i 9 artykułów w czasopismach punktowanych - „ Biuletyn Historii Wychowania”, "Colloquia Theologica Ottoniana", " Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej", " Wychowanie w Rodzinie".

Drugi obszar badawczy obejmuje 56 publikacji, w tym: 2 monografie naukowe, 2 monografie naukowe pod redakcją i współredakcją, 12 artykułów w czasopismach naukowych, w tym 4 artykuły w czasopismach punktowanych według obowiązującej listy czasopism przedstawionej przez ministerstwo właściwe dla szkolnictwa wyższego - " Biuletyn Historii Wychowania", " Rocznik Andragogiczny" oraz 40 artykułów w monografiach zbiorowych opublikowanych w różnych wydawnictwach naukowych na terenie kraju.

W ramach pierwszego obszaru badawczego: **Historyczne i współczesne koncepcje i uwarunkowania procesu opiekuńczo – wychowawczego w naturalnych i instytucjonalnych środowiskach wychowawczych, ze szczególnym ich usytuowaniem w okresie Polski Ludowej, a także po przemianach ustrojowych w Polsce oraz w innych - wcześniejszych okresach historycznych,** można usytuować problematykę dotyczącą rozwoju i organizacji systemu opieki nad dzieckiem, także nad dzieckiem niepełnosprawnym, głównie na Pomorzu Środkowym, ale także na terenie całego kraju.

Obszar ten obejmuje również zagadnienie związane z teoretyczną i praktyczną działalnością opiekuńczą i edukacyjną realizowaną w różnych okresach historycznych przez wybitnych reprezentantów nauki oraz działaczy społecznych, względem dzieci osamotnionych oraz dzieci niepełnosprawnych.

W ramach tego obszaru mieszczą się również opracowania poruszające problematykę opieki w naturalnych i intencjonalnych środowiskach opiekuńczo – wychowawczych (rodzina, placówki opieki zastępczej, szkoła, przedszkole) względem dziecka opuszczonego oraz dziecka z niepełnosprawnością - ukazane w perspektywie historycznej.

Można tu również usytuować opracowania prezentujące rolę i zadania instytucji rządowych i pozarządowych w procesie opieki na dzieckiem osamotnionym i niepełnosprawnym na Pomorzu Środkowym, które są pierwszymi całościowymi opracowaniami podejmującymi tę problematykę.

Opracowaniami reprezentującymi pierwszy obszar badawczy są między innymi:

- **monografia** „*Institutionalna opieka całkowita nad dzieckiem na Pomorzu Środkowym w latach 1945-1975*” (2006);

- **monografie naukowe pod redakcją i współredakcją:**

- D. Apanel, (red.), “ *Opieka, wychowanie- tradycja i problemy współczesne*”, Oficyna Wydawnicza „Impuls“, Kraków 2009, ss. 419;

- D. Apanel, A. Jaworska, (red.) „*Obszary wykluczenia społecznego (sfera biologiczna i środowiskowa)*” część I, Wydawnictwo Adam Marszałek , Toruń 2013, ss.223;

- **rozdziały w wybranych monografiach:**

- „*Institutionalna opieka całkowita nad dzieckiem na Pomorzu Środkowym w latach 1945-1975*” , (w:), R. Grzybowski, (red.), " *Oświata, wychowanie i kultura fizyczna w rzeczywistości społeczno - politycznej Polski Ludowej (1945 - 1989)*", Wydawnictwo Adam Marszałek , Toruń 2013;

- „*Sanatoria i prewentoria dla dzieci na Pomorzu Środkowym w latach 1945-1975*”, (w:), J. Nosko, (red.), „ *Z dziejów zdrowia publicznego*”, Łódź 2006;

- „*Wkład rodziny Czackich w rozwój polskiej teorii i praktyki edukacyjnej*”, (w:) W. Jamrożek, Wł. Szulakiewicz, K. Kabacińska, K. Ratajczak (red.), " *Powiązania rodzinne wśród twórców polskiej teorii i praktyki edukacyjnej*", Poznań 2007;

- „*Rola pisma Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze w rozwoju polskiej pedagogiki opiekuńczej*”,(w:), I. Michalska, G. Michalski, (red.), „*Czasopiśmiennictwo drugiej połowy XX wieku jako źródło do historii edukacji*”, Łódź 2010;

- „ *System prewencyjny św. Jana Bosko jako metoda opiekuńczo- wychowawcza i resocjalizacyjna na przykładzie Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego w Trzcińcu*”, (w:), P. Gołdyn, (red.), „ *Religia w procesie resocjalizacji*”, Konin 2010;

D. Apanel, „*Przemiany opiekuńczo- wychowawczego środowiska rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym- przeszłość i terażniejszość*”, (w:), Walasek S., Winczura B. (red.), „ *Wychowanie w rodzinie. Rodzina o specjalnych potrzebach*” T.IV, Wydawnictwo Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Jelenia Góra 2011;

- „*Opieka nad dzieckiem niepełnosprawnym na Pomorzu Środkowym w latach 1945- 1975*”, (w:), M. Pękowska, (red.), „ *Virginibus puerisque. Z zagadnień wychowania i opieki nad dzieckiem w XVIII –XX wieku*”, Kielce 2012 ;

- „*Wykluczenie społeczne dzieci osamotnionych – Domy dla Dzieci w Ustce i Słupsku jako forma inkluzji społecznej*”, (w:), D. Apanel, A. Jaworska, (red.), „ *Obszary wykluczenia społecznego (sfera biologiczna i środowiskowa)*”, Toruń 2013 ;

- „ *Zdrowy styl życia w korczakowskim wychowaniu kolonijnym*”, (w:), E. Kryńska, A., Suplicka, (red.), „ *Dziecko w historii – wątek korczakowski*”, Białystok 2013;

- " *Oblicza dzieciństwa w powojennej Polsce w perspektywie czasopiśmiennictwa dziecięcego*", (w:), A. Kołakowski (red.), " *Doświadczenie dzieciństwa i młodości w Polsce (1918 - 1989)*", Toruń 2015.

- artykuły w wybranych czasopismach punktowanych

- D. Apanel, „ *Rola instytucji pozarządowych w opiece nad dzieckiem na Pomorzu Środkowym w latach 1945- 1975- zarys problemu*”, Biuletyn Historii Wychowania 2009 (25), Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2009;

- D. Apanel, " " *Rola czasopisma > Szkoła Specjalna< w kształtowaniu wizerunku społecznego dziecka z niepełnosprawnością w Polsce w okresie międzywojennym (1924 - 1939)*", " *Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*", Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015;

Opracowania mieszczące się w ramach zaprezentowanego obszaru badawczego wnoszą mój wkład autorski w rozwój wiedzy i stanu badań regionalnych w zakresie opieki instytucjonalnej nad dzieckiem opuszczonym, niepełnosprawnym, niedostosowanym

społecznie na Pomorzu Środkowym. Wypełniają lukę w istniejącej na ten temat literaturze. Są pierwszymi, całościowymi opracowaniami. Pod względem poznawczym, tematycznym, merytorycznym, metodologicznym mają charakter interdyscyplinarny. Zatem wnoszą również wkład w rozwój historii wychowania i opieki nad człowiekiem oraz pedagogiki opiekuńczej. Należą do nich między innymi opracowania: „*Institutionalna opieka całkowita nad dzieckiem na Pomorzu Środkowym w latach 1945-1975*”, „*Sanatoria i prewentoria dla dzieci na Pomorzu Środkowym w latach 1945-1975*”, „*Opieka nad dzieckiem niepełnosprawnym na Pomorzu Środkowym w latach 1945- 1975*”, „*Wykluczenie społeczne dzieci osamotnionych – Domy dla Dzieci w Ustce i Słupsku jako forma inkluzji społecznej*”.

Artykuł dotyczący roli czasopisma „*Problemy opiekuńczo – wychowawcze*” w rozwoju polskiej pedagogiki opiekuńczej jest pierwszym, całościowym opracowaniem na temat tego czasopisma. Oparty jest na dogłębnej analizie tematyki na tle przemian społecznych i politycznych. Prezentuje w kontekście historycznym, jego znaczenie w rozwoju pedagogiki opiekuńczej jako nauki teoretycznej i praktycznej. Ukazuje również znaczenie tego czasopisma dla współczesnej praktyki opiekuńczej.

Artykuł „*Zdrowy styl życia w korczakowskim wychowaniu kolonijnym*”, oparty na badaniach literatury oraz analizie dokumentów Towarzystwa Kolonii Letnich prowadzonego przez doktora Stanisława Markiewicza, weryfikuje wiedzę na ten temat oraz przyczynia się do wzbogacenia teorii i historii wychowania, poprzez wzorzec wychowania kolonijnego, spędzania czasu wolnego, realizowany przez Janusza Korczaka.

Artykuł „*Przemiany opiekuńczo- wychowawczego środowiska rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym- przeszłość i teraźniejszość*” ukazuje sytuację rodziny dziecka niepełnosprawnego na tle przemian społecznych, jej rolę jako najważniejszego środowiska wzrastania dziecka z niepełnosprawnością. Weryfikuje stan wiedzy na ten temat i wzbogaca takie subdyscypliny pedagogiki jak: historia wychowania, teoria wychowania oraz pedagogika opiekuńcza.

Artykuł „*Oblicza dzieciństwa w powojennej Polsce w perspektywie czasopiśmiennictwa dziecięcego*” przygotowany został na podstawie dogłębnej analizy 670 egzemplarzy czasopism dziecięcych: „*Świerszczyk*” i „*Płomyczek*” z lat 1945 - 1970, znajdujących się w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie. Poprzez wybrane przykłady opowiadań, opracowanie ukazuje rolę dogłębnie cenzurowanych czasopism dziecięcych w procesie

indoktrynacji w wychowaniu prowadzonym w okresie Polski Ludowej. Jest to pierwsze tego typu opracowanie. Wzbogaca takie subdyscypliny pedagogiki, jak teoria wychowania, historia wychowania, pedagogika społeczna i opiekuńcza.

Artykuł *"Rola czasopisma > Szkoła Specjalna< w kształtowaniu wizerunku społecznego dziecka z niepełnosprawnością w Polsce w okresie międzywojennym (1924 - 1939)"* przygotowany został na podstawie analizy kolejnych numerów tego czasopisma wydawanych w latach 1924 - 1939 i ukazuje funkcje tego czasopisma w procesie zmian prowadzących do poprawy sytuacji społecznej dziecka z niepełnosprawnością w okresie międzywojennym. Artykuł wzbogaca takie dyscypliny szczegółowe pedagogiki, jak: historia wychowania, pedagogika specjalna, społeczna i opiekuńcza.

Drugi obszar badawczy: **Przestrzeń teorii i praktyki oraz różnorodne konteksty funkcjonowania szkolnictwa w Polsce, szczególnie szkolnictwa integracyjnego na wszystkich etapach kształcenia, włącznie z etapem studiów wyższych - w perspektywie temporalnej** reprezentują opracowania, które pretendują do usytuowania ich w obszarze nauk o profilu historyczno – pedagogicznym i pedagogicznym. Opracowania te, będące efektem indywidualnych moich dociekań oraz zbiorowych, tematycznie związanych badań naukowych, opublikowane pod moją redakcją i współredakcją mają charakter interdyscyplinarny i wnoszą nowy wkład głównie w rozwój historii wychowania, ponadto w rozwój teorii wychowania, pedagogiki opiekuńczej, a także pedagogiki specjalnej i pedeutologii. Wzbogacają istniejący już dorobek naukowy wyżej wymienionych subdyscyplin poprzez weryfikację istniejących już opracowań, nową analizę literatury i źródeł archiwalnych oraz badania sondażowe.

Wspomniany obszar badawczy obejmuje także opracowania podejmujące tematykę dotyczącą nauczyciela, opiekuna, wychowawcy w przestrzeni historycznej, także nauczyciela dziecka z niepełnosprawnością w XX i XXI wieku. Prezentuje także tematykę związaną z kształceniem nauczycieli w ramach określonych realiów politycznych i społecznych w ujęciu temporalnym.

Zawiera również wyniki badań nad teoretyczną i praktyczną działalnością edukacyjną realizowaną w XX i XXI w Polsce względem dzieci niepełnosprawnych. Obejmuje charakterystykę intencjonalnych środowisk edukacyjnych (głównie szkołę), także dla dziecka z niepełnosprawnością - w ujęciu historycznym.

Podejmuje również tematykę regionalną dotyczącą historii szkolnictwa, związaną z Pomorzem Środkowym i Wielkopolską (powiat wrzesiński). Opracowania mieszczące się w ramach powyższego obszaru badawczego wnoszą mój wkład autorski w rozwój wiedzy i stanu badań regionalnych w zakresie historii szkolnictwa. Wypełniają lukę w istniejącej na ten temat literaturze. Są pierwszymi, opublikowanymi opracowaniami. Wnoszą również wkład w rozwój historii wychowania i pedagogiki opiekuńczej.

Do wyszczególnionego obszaru badawczego należą między innymi:

- monografie:

- D. Apanel, E. Murawska, I. Surina, G. Durka, *„Edukacja w obliczu przemian społecznych”* Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013;

- D. Apanel, *„Teoria i praktyka kształcenia integracyjnego osób z niepełnosprawnością w Polsce w latach 1989 – 2014”*, Oficyna Wydawnicza " Impuls", Kraków 2016, (książka w załączeniu);

- monografie naukowe pod redakcją i współredakcją:

- D. Apanel, W. Woronowicz (red.), *„ Opieka –wychowanie- kształcenie. Moduły edukacyjne”*, Wyd. „Impuls” Kraków 2010;

- D. Apanel,(red.), *„Być nauczycielem - opiekunem - wychowawcą. Cz. 1: Perspektywa historyczna.”*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2012;

- rozdziały w monografiach:

- *„Placówki kształcenia integracyjnego w Koszalinie w latach 1994 –2004”*, (w:) *„ Futurologia pedagogiczna. Niekonwencjonalne sposoby rozwiązywania konwencjonalnych problemów w edukacji”*, pod red., E. Gawel-Luty i M. Szczepańskiej, (2005);

- *„Przemiany w edukacji osób niepełnosprawnych w III Rzeczypospolitej Polskiej”*, (w:), Wł. Szulakiewicz (red.), *„Przełomy edukacyjne. Dziedzictwo polskiej teorii i praktyki”*, Toruń 2011;

- „*Nauczyciel ucznia niepełnosprawnego w Polsce na przestrzeni XX wieku*”, (w:), D. Apanel, (red.), „*Być nauczycielem - opiekunem - wychowawcą. Cz. I: Perspektywa historyczna.*”, Toruń 2012 ;

- „ *Zakłady kształcenia nauczycieli na Pomorzu Środkowym w okresie Polski Ludowej*”, (w:), R. Grzybowski, (red.), „ *Zaangażowanie? Opór? Gra? Szkic do portretu nauczyciela w latach PRL-u*”, Toruń 2013 ;

- " *Droga do zawodu nauczycielskiego w dobie KEN i dziś - różnice i podobieństwa*", K. Dormus, B. Popiołek, A. Chłosta- Sikorska, R. Ślęczka (red.), " *Komisja Edukacji Narodowej. Kontekst historyczno - pedagogiczny*", Kraków 2014;

- " *Szkolnictwo powszechne w powiecie wrzesińskim w latach 1918 - 1939*", E. Magiera, J. Król, (red.), " *Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Danucie Koźmian*", Szczecin 2016.

- **artykuły w czasopismach punktowanych:**

- " *Organizacja i funkcjonowanie Wyższego Seminarium Duchownego w Koszalinie w latach 1981 – 2011*", Biuletyn Historii Wychowania 2012 (28), Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2012;

- „*Integrated Education in Contemporary Poland*”, „ Journal of the American Academy of Special Education Professionals”, Editor, National Association of Special Education Teachers, JAASEP Spring/ Summer (2013);

oraz " *Students with Disabilities in the Polish Educational System after the Political Changes (2007 - 2012)*", „ Journal of the American Academy of Special Education Professionals”, Editor, National Association of Special Education Teachers, JAASEP (tekst został przyjęty do druku w 2015 r.).

W ostatnim okresie pojawiło się nowe pole badawcze, w ramach którego zaczęłam realizować badania naukowe. **Jest to czasopiśmiennictwo dziecięce okresu Polski Ludowej.** Pierwszy referat z tego zakresu wygłosiłam na VIII Zjeździe Pedagogicznym „ Edukacja – Inkluzja- Różnice”, który odbywał się na Uniwersytecie Gdańskim 19 – 21 września 2013 r. Tytuł referatu brzmiał – „ *Tematyka niepełnosprawności na łamach wybranych czasopism*

dziecięcych po 1945 roku". Opracowanie zostało wysłane do czasopisma "Studia Edukacyjne".

Drugi referat wygłosiłam w czasie III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Wychowanie w rodzinie. Konteksty historyczne i współczesne”, Międzypokoleniowy dialog o wychowaniu i edukacji XVIII-XXI wiek” zorganizowanej przez Uniwersytet Wrocławski oraz Karkonoską Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Jeleniej Górze, która odbyła się w Szklarskiej Porębie 15-17 maja 2014 r. Tytuł referatu, brzmiał: „*Rodzina na łamach czasopism dziecięcych w okresie Polski Ludowej*”. Artykuł został opublikowany w czasopiśmie: S. Walasek, A. Haratyk, (red.), "Wychowanie w Rodzinie. Rodzina w Europie na przełomie XIX i XX wieku", T. XII (2/2015), Wrocław 2015.

Po doktoracie aktywnie uczestniczyłam w 21 konferencjach międzynarodowych. Spośród nich za szczególne osiągnięcie uznaję wygłoszenie referatów na Międzynarodowych Konferencjach Historyków Edukacji: **w Rydze w sierpniu 2013 roku** (International Standing Conference for the History of Education ISCHE 35, Riga, August 21 – 24 2013, referat "*Les étudiants handicapés dans le système d'éducation polonais après le changement politique (2007-2012)*"); **w Londynie w lipcu 2014 roku** (International Standing Conference for the History of Education ISCHE 36, London, July 23 – 26, 2014, referat „*L'enfance en Pomeranie Centrale polonaise dans les années 1945-1949*”), **w Istambule w czerwcu 2015 roku** (International Standing Conference for the History of Education ISCHE 37, Istanbul, June 24 - 27 2015, referat - "Family on the pages of children`s magazines during the time of the Polish People`s Republic"), **w Chicago w sierpniu 2016 roku** (International Standing Conference for the History of Education ISCHE 38, Chicago, August 17 - 20 2016, referat "Enfant handicapé en Pologne dans le contexte des changements historiques à la charnière des 19e et 20e siècles").

Ponadto brałam aktywny udział w 48 ogólnopolskich konferencjach naukowych, w tym w dwóch zjazdach pedagogicznych. Były to: VII Zjazd Pedagogiczny zorganizowany przez Wydział Nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu, pod hasłem „Po życie sięgać nowe”, który odbył się w Toruniu 19 – 21 09 2010 roku. Tytuł wygłoszonego przeze mnie referatu brzmiał: „*Przemiany w edukacji osób niepełnosprawnych w III RP*” (tekst został opublikowany w monografii „*Przełomy edukacyjne. Dziedzictwo polskiej teorii i praktyki*”, Szulakiewicz Wł., (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2011, s. 289 – 301, ISBN 978-83-7611-916-

8;); oraz w VIII Zjeździe Pedagogicznym „ Edukacja – Inkluzja- Różnice”, zorganizowanym przez Uniwersytet Gdański w dniach 19 – 21 września 2013 r.; Tytuł referatu brzmiał: „ *Tematyka niepełnosprawności na łamach wybranych czasopism dziecięcych po 1945 roku*”; Tekst został przyjęty do druku w Biuletynie Historii Wychowania. Aktualnie zostało przyjęte moje zgłoszenie do udziału w IX Ogólnopolskim Zjeździe Pedagogicznym w Białymstoku 21 - 23 września 2016 r. " Ku życiu wartościowemu. Idee - Koncepcje - Praktyki" w sekcji 6 " Temporalny wymiar życia wartościowego". Tytuł zgłoszonego przeze mnie wystąpienia brzmi: " Wiktor Dega (1896 - 1995) - twórca polskiej szkoły rehabilitacji. Wspomnienie w 120 rocznicę urodzin".

Pełniąc obowiązki dyrektora Instytutu Pedagogiki Akademii Pomorskiej w Słupsku, byłam również inicjatorem i organizatorem dwóch ogólnopolskich konferencji naukowych:

1. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „*Opieka- Wychowanie – Resocjalizacja*”, która odbyła się w Ustce, w dniach 5-6 listopada 2009 roku;

2. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „ *Nauczyciel- Opiekun- Wychowawca – między powinnością a niemożnością. Konteksty historyczne i współczesne*”, która odbyła się w Ustce w dniach 12 – 14 maja 2011 roku;

W 2016 roku byłam inicjatorem i organizatorem I Seminarium Naukowo - Metodycznego " Wychowanie - dylematy i wyzwania. W trosce o człowieka i jego zrównoważony rozwój", które odbyło się w Koszalinie 6 czerwca 2016 r.

Uczestniczyłam również w komitetach naukowych wyżej wymienionych konferencji, a ponadto w komitecie naukowym Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej " Przemoc w rodzinie - konteksty prawne, społeczne, profilaktyczne, zorganizowanej przez Instytut Pedagogiki i Pracy Socjalnej Akademii Pomorskiej w Słupsku, która odbyła się Słupsku 26 listopada 2015 r.; oraz w komitecie organizacyjnym Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „ *Kreatywność oporu w edukacji*” zorganizowanej przez Instytut Pedagogiki Akademii Pomorskiej w Słupsku, która odbyła się w Ustce 2006 roku, a także w komitecie organizacyjnym I Seminarium Naukowo - Metodycznego "Wychowanie - dylematy i wyzwania. W trosce o człowieka i jego zrównoważony rozwój", które odbyło się w Koszalinie 6 czerwca 2016 r.

Od 2010 roku do dziś jestem członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopisma „*Edukacja w Dyskursie*” wydawanego przez Instytut Pedagogiki (Obecnie Instytut Pedagogiki i Pracy Socjalnej) AP w Słupsku.

Badania naukowe prowadziłam w ramach projektów badawczych realizowanych w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Były to: badania własne (kierowanie projektem badawczym), numer zadania: 3/903919 w latach 2007 – 2010 na temat „*Rozwój teorii i praktyki kształcenia integracyjnego w Polsce*” oraz badania prowadzone w ramach programów badawczych realizowanych przez Zakład Pedagogiki Opiekuńczo – Wychowawczej w latach 2007 – 2013. Badania prowadziłam w ramach dwóch zagadnień badawczych: „ *Rozwój teorii i praktyki kształcenia integracyjnego w Polsce*” oraz „ *Rozwój opieki nad dzieckiem o specyficznych potrzebach edukacyjnych*”.

Od 2014 roku kieruję realizowanym w Akademii Pomorskiej projektem badawczym nr 21.2.14, 21.2.15, 21.2.16 - na temat „*Przestrzeń teorii i praktyki pedagogicznej w perspektywie temporalnej*”. W projekcie uczestniczy sześciuosobowy zespół pracowników Instytutu Pedagogiki i Pracy Socjalnej.

Celem tego projektu badawczego jest rozpoznanie kontekstów praktycznych i założeń teoretycznych funkcjonowania szeroko rozumianej przestrzeni edukacyjnej w aspekcie edukacji instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej.

Projekt badawczy obejmuje zagadnienia teorii i praktyki pedagogicznej w perspektywie temporalnej w odniesieniu do przeszłości, aktualnych problemów i perspektywy antycypacyjnej.

Badania są prowadzone na terenie szkół, placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych oraz w innych środowiskach wychowawczych.

Ich ważnym celem jest wskazanie teoretycznych kierunków współczesnej pedagogiki (pogłębienie wiedzy – docieranie do znaczeń – /re/interpretacja), ale przede wszystkim poszukiwanie praktycznych rozwiązań w celu podniesienia poziomu efektywności działań opiekuńczych, wychowawczych i resocjalizacyjnych.

Działalność związana z członkostwem w instytucjach i towarzystwach naukowych albo działających w kraju lub zagranicą:

- członek Zarządu Głównego Towarzystwa Historyków Edukacji (Sąd koleżeński);
- członek Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Sekretarz oddziału PTP przy AP w Słupsku;
- członek National Association of Special Education Teachers (NASET) USA (współpraca – Dr George Giuliani I Dr Roger Pierangelo - Executive Directors czasopisma „ *Journal of the American Academy of Special Education Professionals*” (*JAASEP*), na łamach którego prezentuję polskie doświadczenia w ramach rozwoju systemu kształcenia integracyjnego;
- od 2013 roku w związku z aktywnym udziałem w 4 Międzynarodowych Konferencjach Historyków Edukacji (zgodnie z regulaminem ISCHE), jestem członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Historyków Edukacji.

W ramach współpracy z zagranicą trzykrotnie brałam udział w wyjazdach zagranicznych :

- **2011 rok – Uniwersytet w Jalcie – Ukraina** (w ramach nawiązania współpracy z Uczelnią), gdzie wygłosiłam cykl 5 wykładów na temat kształcenia integracyjnego we współczesnej Polsce w Instytucie Pedagogiki, Psychologii i Kształcenia Inkluzyjnego;
- **2013 rok – Uniwersytet w Daugavpils (Dyneburg) – Łotwa** (wyjazd w ramach programu Erasmus), gdzie wygłosiłam cykl 5 wykładów na temat możliwości i form kształcenia niepełnosprawnych osób dorosłych (studentów) w Polsce oraz uwarunkowań pracy nauczycieli uczniów z niepełnosprawnościami;
- **grudzień 2014 rok - Chicago** - w ramach zaproszenia do aktywnego uczestnictwa w programie "Zabytki Dzieciom" realizowanym przez Fundację Kochajmy Zabytki w Słupsku, wygłosiłam cykl wykładów dla polonijnego środowiska rodziców posiadających niepełnosprawne dzieci oraz wolontariuszy pracujących z tymi dziećmi na temat systemu kształcenia integracyjnego w Polsce. Program "Zabytki Dzieciom" jest programem polskim o zasięgu międzynarodowym. Skierowany jest do niepełnosprawnych dzieci polskich oraz wolontariuszy, chcących pracować z tymi dziećmi, mieszkających w Chicago, w zakresie wiedzy o Polsce, historii Polski, kulturze Polski, a także (w odniesieniu do wolontariuszy) w zakresie alternatywnych form rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnością. Pierwszy etap programu miał miejsce w Chicago w grudniu 2014 roku.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych

Osiągnięcia naukowo badawcze, jakie wskazałam w treściach niniejszego autoreferatu, były i są sprzężone oraz oparte na realnej współpracy i pielęgnowanych kontaktach z placówkami prowadzącymi kształcenie integracyjne oraz Centrami Doskonalenia Nauczycieli. Jako przykłady mogę wymienić:

- wykład wygłoszony podczas Ogólnopolskiej Metodycznej Konferencji niepublicznych szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na temat „*Możliwości edukacyjne osób niepełnosprawnych we współczesnej Polsce*” – Unieście - 9 – 11 kwiecień 2010, który został opublikowany w książce popularyzującej wiedzę naukową: D. Apanel, „*Możliwości edukacyjne osób niepełnosprawnych w Polsce*”, Czapla A., (red.), „*Przyszłość kształcenia- komplementarne systemy edukacyjne*”, - materiały z ogólnopolskiej konferencji metodycznej”; Koszalin – Unieście 9-11 kwietnia 2010, s. 70 – 94, ISBN 978-83-930030-0-6, ss. 153;

- wykład wygłoszony 14 maja 2014 roku podczas konferencji naukowo – metodycznej dla nauczycieli subregionu konińskiego na temat „*Edukacja włączająca. Uczeń niepełnosprawny w szkole – szanse i zagrożenia*” zorganizowanej przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie;

- wykład wygłoszony 14 marca 2015 roku podczas konferencji naukowo - metodycznej " Edukacja włączająca. Nauczanie integracyjne i inkluzyjne w praktyce szkolnej" zorganizowanej przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie i Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie; tytuł referatu: " Edukacja integracyjna i inkluzyjna w Polsce - założenia a rzeczywistość";

- wykład wygłoszony podczas konferencji naukowo - metodycznej pt. " Droga do domu". 10 lat działalności Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Ustce i Słupsku" zorganizowanej przez Towarzystwo "Nasz Dom" , Słupsk 12 maja 2015 roku; tytuł referatu " Czy każdy może głaskać dziecko?"

Ponadto, jako swoje osiągnięcie uznaję (na zaproszenie ks. dra. Wojciecha Wójtowicza – Rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Koszalinie oraz Ks. Biskupa Edwarda Dajczaka- Ogólnopolskiego Duszpasterza Nauczycieli) przygotowanie i wygłoszenie wykładu „*Przynosić wartości – aksjologiczne podstawy wychowania. Nauczyciel na przestrzeni dziejów*”, podczas Ogólnopolskiej Pielgrzymki Nauczycieli na Jasną Górę w dniu 1 lipca 2012 roku w Częstochowie. Wykład w został opublikowany w opracowaniu ks. W. Wójtowicz (red.) „*Wy jesteście solą ziemi i światłem*”, Koszalin 2012 r. Wyd. Seminarium Duchownego w Koszalinie, s. 17 – 33.

Wykłady w środowisku lokalnym wygłosiłam również w:

- Urządzie Miasta Białogard z okazji 50- lecia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Białogardzie – referat: „ *Biblioteki jako instytucje oświaty, nauki i kultury – ujęcie historyczne*” – czerwiec 2008;

- Wykład na temat „ *Janusz Korczak – lekarz, pedagog, społecznik*” wygłoszony podczas uroczystości w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Janusza Korczaka w Słupsku poświęconej Januszowi Korczakowi, przygotowanej przez Słupski Ośrodek Kultury, Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Młodzieżowe Centrum Kultury, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Janusza Korczaka oraz Rzecznika Praw Dziecka, 22 lipca 2012 roku;

- Wykłady wygłaszane cyklicznie (raz w roku) dla słuchaczy Uniwersytetów III Wieku w Słupsku, Ustce i w Koszalinie, np. w dniu 19 stycznia 2016 roku wygłosiłam wykład na temat: " *Opieka nad dzieckiem w dawnej Polsce - wybrane aspekty problemu*" w UTW w Koszalinie.

Sądzę, iż jako osiągnięcie dydaktyczne można potraktować również nagrodzenie w ogólnopolskich konkursach prac magisterskich przygotowanych pod moim kierunkiem:

- 7 miejsce w ogólnopolskim konkursie prac magisterskich ogłoszonym przez Wrocławskie Stowarzyszenie Wychowawców dla pracy magisterskiej : Joanny Danuty Oborskiej „ *Poczucie samotności wśród dzieci przebywających w socjalizacyjnych i rodzinnych placówkach opieki całkowitej*”- marzec 2010 rok;

- wyróżnienie w XII edycji Ogólnopolskiego Konkursu na najlepsze prace magisterskie lub doktorską, której tematem badawczym jest zjawisko niepełnosprawności w wymiarze zdrowotnym, zawodowym lub społecznym " OTWARTE DRZWI" organizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przyznane przez Komisję Konkursową dla Edyty Kołpaczewskiej za pracę magisterską " *Środowiskowe uwarunkowania rozwoju dziecka z uszkodzonym wzrokiem*" - listopad 2015 rok.

Podsumowując, pole pozostałych osiągnięć naukowo- badawczych, chciałabym dodać, iż w latach 2008 – 2012, trzy razy otrzymałam nagrodę Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku za aktywność i działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną.

Ponadto aktualnie przeprowadzam kwerendę biblioteczną i archiwalną na temat dziejów szkolnictwa specjalnego na terenie Pomorza Środkowego.

Danuta Apamel 22